

ДО 90-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ДИРЕКТОРА ХАРКІВСЬКОГО НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ІНСТИТУТУ (1977–1989 РР.), ДОКТОРА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА ФЕДОРА АНДРІЙОВИЧА КОНЄВА

8 березня 2014 р. виповнилося би 90 років відомому вченому в області фармації, доктору фармацевтичних наук, професору, який був директором Харківського науково-дослідного хіміко-фармацевтичного інституту (1977–1989 рр.), нині Державне підприємство «Державний науковий центр лікарських засобів» (ДП «ДНЦЛЗ») Федору Андрійовичу Конєву.

Ф. А. Конєв народився в 1924 р. в с. Сирцево Івнянського району Белгородської області. У 1949 р. закінчив Харківський фармацевтичний інститут. З 1949 р. працював в Харківському науково-дослідному хіміко-фармацевтичному інституті (ХНДХФІ) Міністерства охорони здоров'я СРСР. Він пройшов великий шлях становлення вченого, обіймаючи послідовно посади лаборанта, молодшого і старшого наукового співробітника.

У цей період в інституті формуються нові наукові напрями, одним з яких було створення нових готових лікарських форм і технологій їх виробництва. Федір Андрійович працював в області створення нових технологій ін'єкційного виробництва. Ним створено нові технологічні принципи фільтрації ін'єкційних розчинів, досліджено багато фільтруючих матеріалів, та створено знаменитий фільтр «ХНДХФІ», який нині увійшов до історії підручників з фармацевтичної технології.

За безпосередньої участі Конєва Ф. А. створено технології ін'єкційних препаратів серцевих глікозидів, папаверину, глюкози з аскорбіновою кислотою, сібазону та ін. лікарських засобів з використанням стабілізуючих прийомів в технологічному процесі, а саме запайки ампул з ін'єкційними розчинами в інертному середовищі.

У 1960 р. було створено лабораторію фармацевтичної хімії, на базі якої потім створено два відділи: відділ таблетованих лікарських засобів (ТЛЗ) і відділ ін'єкційних лікарських засобів (ІЛЗ). З 1973 по 1990 рр. відділ ІЛЗ очолював Конєв Ф. А., одночасно до 1977 р. він зобіймав посаду заступника директора з наукової роботи.

Великим досягненням лабораторії і особисто Федора Андрійовича було створення вперше у світовій практиці пароконденсаційного способу очищення первинної упаковки зі скла із застосуванням автоматизованої схеми виробництва.

У ці роки з'явився новий напрям в роботі технологічних лабораторій – створення устаткування для заводів фармацевтичної галузі. Такі роботи проводили спільно із СПКБ Медпром (м. Ленінград) і ОЗ ХНДХФІ. В результаті було створено автоматизовану фільтраційну систему, установка для одноразового термічного і багатократного пароконденсаційного миття ампул і флаконів, машина для різання капілярів спарених ампул.

Спільно з ОЗ ХНДХФІ розроблено промисловий зразок установки для отримання дистильованої води, напівавтомат для укупорки флаконів на 5 мл (очні краплі), прилад для контролю частинок в ін'єкційних розчинах (спільно із СПКБ Медпром, м. Ленінград).

Федір Андрійович в 1955 р. успішно захистив кандидатську дисертацію на тему «Дослідження процесу фільтрації у виробництві ін'єкційних розчинів», а в 1970 р. – докторську дисертацію на тему «Дослідження в області технології виробництва розчинів для ін'єкцій», потім став професором.

Разом з успішною науковою і виробничою діяльністю Конєв Ф. А. приділяв багато уваги партійно-політичній і громадській роботі, будучи секретарем партійної організації інституту, членом партбюро, головою місцевого комітету.

Період з 1965 по 1985 рр. був періодом подальшого кількісного і якісного росту інституту. Було створено нові лабораторії, збільшилася кількість наукових співробітників.

Розширення матеріальної бази інституту, оснащення його новим сучасним устаткуванням, розширення штату позитивно позначилися на результатах його діяльності і забезпечили виконання ним функції головного інституту галузі в СРСР. У цей період з 1977 р. директором інституту було призначено Федіра Андрійовича Конєва. Великий організаторський досвід і невичерпна енергія багато в чому сприяли перетворенню інституту на провідну науково-дослідну установу нашої галузі.

За успішну діяльність ХНДХФІ як головному інституту підгалузі, Мінмедпром СРСР в 1978 р. присвоїв першу категорію і нову назву – Всесоюзний науково-дослідний інститут хімії і технології лікарських засобів (ВНДІХТЛЗ). У цьому була велика заслуга директора інституту Федора Андрійовича Конєва.

Виконуючи функції головного інституту, ВНДІХТЛЗ під керівництвом Конєва Ф. А. систематично проводив координаційні наради за участю представників заводів галузі, інститутів АМН СРСР, а також деяких учбових інститутів, на яких обговорювалися результати наукових розробок, намічалися перспективні напрями робіт зі створення лікарських засобів.

Велику увагу Федір Андрійович приділяв підготовці наукових кадрів. У 1978 р. при ВНДІХТЛЗ було створено спеціалізовану Раду із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора фармацевтичних наук. Вчену Раду очолював Конєв Ф. А.

За ініціативою ВНДІХТЛЗ під керівництвом Конєва Ф. А. в 1986 р. було створено перше в Україні науково-виробниче об'єднання «НВО «Здоров'я»», до якого увійшли ХФЗ «Здоров'я трудящим», «Червона зірка», Луганський і Дніпропетровський ХФЗ, а також Харківський завод медичних пластмас і стоматологічних матеріалів. Але таке об'єднання себе не виправдало та проіснувало тільки до 1988 р.

Перший крок застосування світового досвіду з об'єднання в великі національні корпорації не дуже вдався, тоді як у світі, незважаючи на наукову і виробничу потужність окремих компаній, відбувався процес злиття багатьох з них. правонаступником НВО «Здоров'я» стало НВО «Укрмедпром», а потім Комітет з медичної і мікробіологічної промисловості.

Посаду директора ВНДІХТЛЗ Федір Андрійович обіймав до 1989р. Потім працював в лабораторії ін'єкційних лікарських засобів головним науковим співробітником, передаючи свій багатий досвід вченого та новатора молодим співробітникам.

Під його керівництвом розроблено і впроваджено у виробництво низку оригінальних ін'єкційних препаратів: дитилін, вітаміни групи В, аскорбінова кислота,

глюкоза, дібазол, целанід, папаверину гідрохлорид, амніоцен, баралгін, сібазон і багато інших, зокрема препарати спецпризначення. До теперішнього часу цінують наукові розробки Конєва Ф. А., які внесли істотний вклад в підвищення технічного рівня виробництва ін'єкційних препаратів.

Наукове дарування і прагнення бути корисним суспільству дали змогу професору Ф. А. Конєву не лише опублікувати більш ніж 140 наукових робіт, у тому числі дві монографії, одержати 35 авторських свідоцтв на винаходи, 8 патентів на лікарські препарати, підготувати 3-х докторів і 12 кандидатів наук, але й активно займатися громадською роботою. Упродовж багатьох років він був у складі редакцій фармацевтичних журналів і фармацевтичних суспільств в колишньому СРСР і Україні. Результати його наукових досліджень публікувалися в провідних журналах СРСР.

Батьківщина належним чином оцінила ратні подвиги і працю Ф. А. Конєва, нагородивши його Орденом Вітчизняної війни і багатьма бойовими медалями, а також Орденом Трудового Червоного Прапора, Орденом «Знак Пошани» і медалями ВДНГ.

Більш ніж 50 років професор Ф. А. Конєв працював в ДП «Державний науковий центр лікарських засобів» (ДП «ДНЦЛЗ»), раніше ХНДХФІ, ВНДІХТЛЗ. Колектив центру високо цінував і поважав його як уважного, чуйного співробітника, здібного організатора, що втілює в життя свої ідеї і наукові задуми. За працьовитість і цілеспрямованість, скромність і порядність він мав заслужений авторитет серед фахівців і вчених України і країн СНД.

Ми завжди пам'ятатимемо Федора Андрійовича як видатного і талановитого вченого, організатора і керівника вітчизняної фармацевтичної науки, організатора практичної фармації, вихователя і вчителя фармацевтичних кадрів, чуйного і уважного по відношенню до підлеглих і навколишніх людей.

*Фармацевтична спільнота України,
Редакція «Фармацевтичного журналу»,
Колектив Національного фармацевтичного університету*